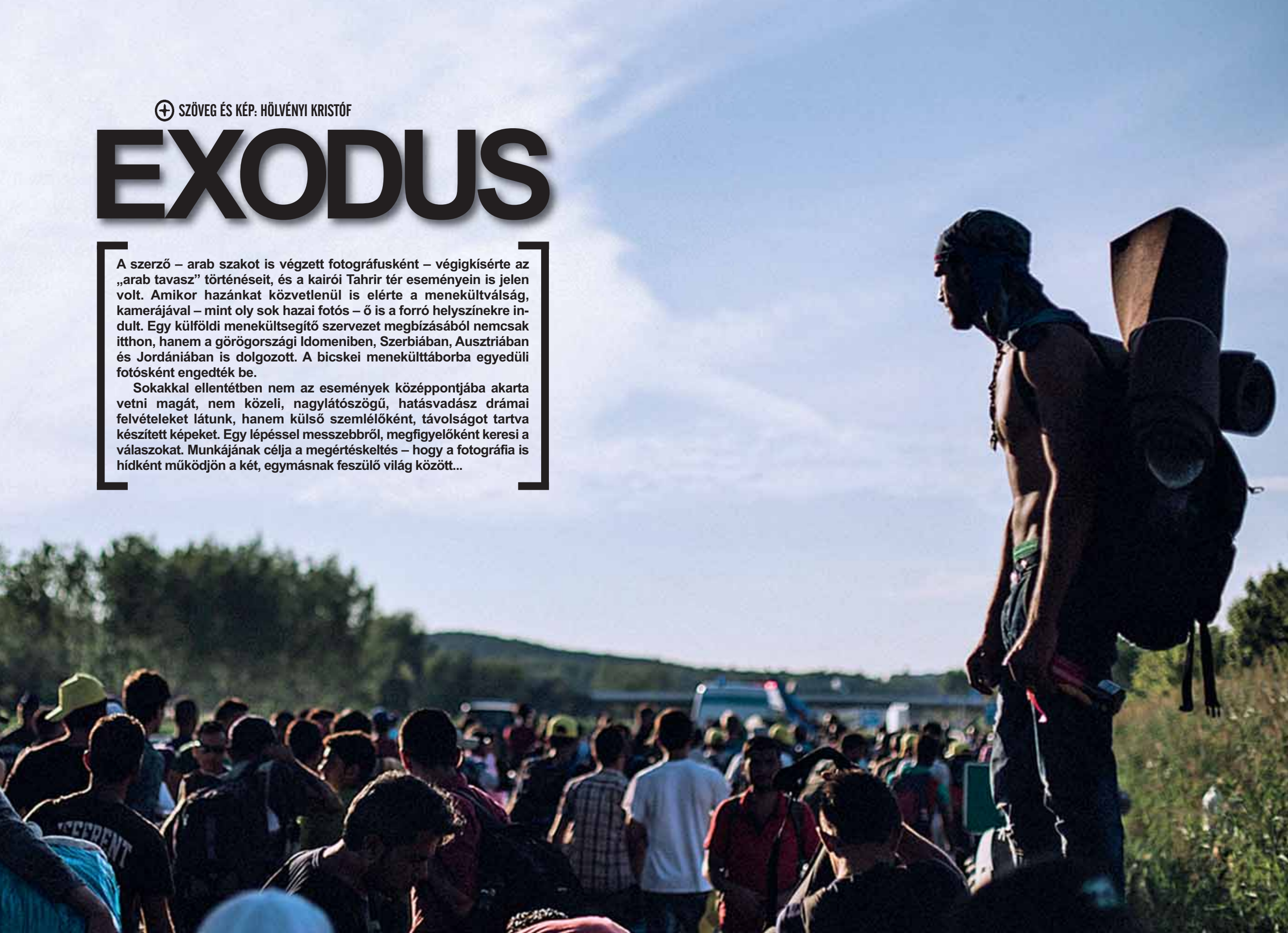

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: HÖLVÉNYI KRISTÓF

EXODUS

A szerző – arab szakot is végzett fotográfusként – végigkísérte az „arab tavasz” történéseit, és a kairói Tahrir tér eseményein is jelen volt. Amikor hazánkat közvetlenül is elérte a menekültválság, kamerájával – mint oly sok hazai fotós – ő is a forró helyszínekre indult. Egy külföldi menekültsegítő szervezet megbízásából nemcsak itthon, hanem a görögországi Idomeniben, Szerbiában, Ausztriában és Jordániában is dolgozott. A bicskei menekülttáborba egyedüli fotósként engedték be.

Sokakkal ellentétben nem az események középpontjába akarta vetni magát, nem közeli, nagylátószögű, hatásvadász drámai felvételeket látunk, hanem külső szemlélőként, távolságot tartva készített képeket. Egy lépéssel messzebből, megfigyelőként keresi a válaszokat. Munkájának célja a megértéskeltés – hogy a fotográfia is hídként működjön a két, egymásnak feszülő világ között...

NICKELSDORF, AUSZTRIA
Átfázva az állomáson:
az érkező szerelvény egészen
Münchenig visz mindenkit

KELETI PÁLYAUDVAR
Ideges tülekedés egy nyugat felé induló vonatra. A szerelvény végül nem hagyta el az állomást

Konkrét arcok és emberek

– Azért jöttem, hogy segítsék. Tudom, min mennek át, én is voltam ilyen helyzetben. Most már egy jól menő pizzériám van Münchenben – meséli egy baseballsapkás kosovói srác a Keletinél. A pályaudvar előtt futottunk össze. Érdekes figurának látszott, megkérdeztem, nincs-e kedve megenni egy gyrost.

Beülünk a legközelebbibe, és ott kérdezem tovább.

– Csak így, ingyen elviszed őket? Nagyon rendes tőled.

– Á, azért a kockázat miatt kérek pénzt. Meg ugye a benzin sincs ingyen.

Itt már kezd derengeni, ami később be is igazolódik: a srác egyszerű embercsempész.

– És mennyit kérsz egy fuvarért? – kérdezem.

– 800 euró per fő – válaszolta.

– És ha azt valaki nem tudja kifizetni?

– Tudod, sokan jönnek azzal, hogy a rokonuk már kint él, majd amikor megérkeznek, az fizet. Persze, amikor befutunk, senki sem várja őket, valószínűleg nincs is ott rokonuk. Ekkor muszáj egy kis nyomást gyakorolni. Ilyenkor kiderül, hogy valóban mennyi pénz van náluk. Ha ez sem elég, a nők egy-két hónap alatt ledolgozzák.

Elkerekedett szemem láttán zavartan hozzáteszi:

– Rám ez azért nem jellemző. Múltkor is volt egy bácsi, 150 euró volt nála. El sem vettem tőle.

Hiszem is, meg nem is. Miután végzünk az ebéddel, kimegyünk a pályaudvar elé, ahol egy kosovói család ül. Harmincas éveik eljén járó szülők, egy 5 éves kislány és 1 év körüli kisbaba. A fényképezőgépem láttán egyből kéri, hogy ne fotózzam őket. El is rakom a gépet. A müncheni pizzás ajánlatokat tesz, de már van fuvarjuk, ami állítólag nemsokára jön is értük. Két napja vannak itt, kezdenek félni, hogy a rendőrség felfigyel rájuk, és hamarabb elviszi őket, mint a csempész. Otthon már mindenüket eladták, nincs más irány, csak előre.

Pár perc múlva meg is jelennek a rendőrök. Igazoltatás, majd rájuk parancsolnak, hogy pakolják össze a cuccukat, mindjárt indul a vonat Debrecenbe, ahol a kollégák várják majd őket, és elkísérik a befogadóállomásra.

Ezt így mind néhány beékelt angol szóval, magyarul...

A csempészsraç természetesen már sehol. A magas, nagydarab, göndör hajú apuka idegesen pakolászik. A babakocsit és néhány pokrócot, amit már itt kaptak, nem tudják magukkal vinni. Rendőri kísérettel ballagnak a vonat felé, én csak távolról kísérem őket. Ahogy a vonathoz érnek, az apuka nagyon elkezd magyarázni valamit.

– Á! Víz kell nekik – mondja az egyik rendőr, és vesz nekik két üveggel.

Nem az kellett. A férfi egyre ingerültebben magyaráz. Nagy nehezen rájövünk, hogy a cumisüveg hiányzik. Ott maradt a pályaudvar előtt, a többi holmi között. A vonat indulásáig alig pár perc van hátra.

– Hazudik, csak meg akar lógni – mondja az egyik rendőr.

– Majd kapnak újat Debrecenben!

A férfi egyre ingerültebben magyaráz. Nagy nehezen rájövünk, hogy a cumisüveg hiányzik. Ott maradt a pályaudvar előtt, a többi holmi között.

RÖSZKE

Menekült férfi az őszi hidegben. Nyáron, amikor a menekülők áradata elindult, nem okozott problémát a szabad ég alatt alvás. Az első hideg éjszakák beköszöntével azonban gyorsan romlott a helyzet. A Keleti pályaudvar esetében is úgy tűnt, hogy szeptember végén kezdtek el igazán foglalkozni a kialakult állapottal – amikor megjelentek az első képek a vékony lepedő alatt vacogó emberekről

Azt viszont elfelejtette, hogy a család azt sem tudja, hogy hova mennek. A férfi sírva fakad, könnyörög a rendőröknek, hadd menjen el még gyorsan a cumisüvegért. Látszik rajta az elkeseredettség: jelen pillanatban semmit sem tud a gyerekeinek megadni, legalább ez az egy alapvető dolog legyen meg. A rendőrök bezárják a vonatajtót, a szerelvény elindul.

– Ne is törődj velük! Mindig kitalálnak valami dumát, hogy leszállhassanak – mondja nekem az egyik rendőr, és két társával együtt elindul a kijrat felé.

Visszaérve látom, hogy a cumisüveg ott van a babakocsiban...

Az üvegecskét hazavittem, és több mint másfél éve emlékeztem e koszovói „gazdasági bevándorló” családra, akiktől kezdve a menekültek már nem számadatok és statisztikák voltak, hanem konkrét emberek, arcok, történetek.

HORGOS KÖZELÉBEN
Egy ehagyatott,
volt jugoszláv
határállomáson

(balra lent)

ELCSIGÁZVA A SZTRÁDÁN
Menekültek alszanak
kimerülten egy Ausztria
felé tartó buszon, miután
több mint 30 kilométert
gyalogoltak erőltetett
menetben a Keleti
pályaudvartól Zsámbékig

(jobbra lent)

Kimerült menet

Egy lepukkadt Volán-buszon száguldok az M1-esen az osztrák határ felé. A kocsit tömve menekültekkel, főleg irakiak, szírek és afgánok. A zuhogó eső be-becsöpög a busz első ajtajának résein. A padló, ahol egy afgán testvérpárral kucorgunk, kezd vizes lenni. A fejem néha le-
esik, pillanatokra elalszom. Hajnali 3 óra körül lehet, a buszon szinte mindenki alszik. Nem csoda, hisz több mint 30 kilométert gyalogoltunk erőltetett menetben a Keleti pályaudvartól az M1-es zsámbéki elágazásáig. A buszon lévő menekültekkel együtt még 1200-an tették meg ugyanezt az utat, miután szeptember 4-én megunták a pályaudvaron való várakozást, és inkább a saját kezükbe vették a sorsukat.

*Hajnali 3 óra körül lehet,
a buszon szinte mindenki alszik.
Nem csoda, hisz több mint
30 km-t gyalogoltunk erőltetett
menetben a Keleti pályaudvartól
az M1-es zsámbéki elágazásáig.*

Bármennyire is fádom, elnyom az álom. Mélyen alszom a kimerültségtől. Egy jó félóra múlva felébredek, és látom, hogy egy hálósákkal vagyok betakarva. Zavartan nézek körbe. Az idősebbik afgán fiú (olyan 20 év körüli lehet) mondja, hogy hagyjam csak. Nekik van kettő is, elférnek alatta. Majd, ha megérkezünk, visszaadom. Megköszönöm, és alszom tovább.

**IDOMENI,
GÖRÖGORSZÁG**
Rendőrök és menekültek
a görög-macedón
határon. A több hetes
várakozás után mindenki
feszült, könnyen
elszabadulnak
az indulatok

A SÍNEK KÖZÖTT...
Egy fiatal marokkói
férfi megégett holt-
teste. Elkeseredésében
felmászott egy vonat
tetejére, és a magas-
feszültségű vezetékét
megfogva végzett
magával

Azért vagyok itt, hogy fotózzak

– Gyere, gyorsan! Gyere! Le kell fényképezned! – kiabálja felém egy fiatal marokkói fiú, miközben fotózom, hogyan fosztanak ki egy segéllyel teli konténert a menekültek. Pakolják, nézegetik a tartalmát. Két rendőr közeledik, de senkit sem érdekel. Esőkabátok százszámra. Nem valami nagy fogás.

– Gyere már! – ismétli a srác, és karon ragad.

Ekkor már több napja vagyok Idomeniben, a görög–macedón határon. Teljes a káosz. A több hete ittragadt menekülteknek fogy a pénze, kevés az étel, nem tudják, meddig kell még várniuk. December 3. van (húgom születésnapja), és hideg, több ezren sátraznak a szabadban. A békés, táborozós hangulat pillanatok alatt csap át verekedésbe, kódoválásba. Tegnap egy ételosztó standot rohantak meg, megunva a többórás sorbanállást. A nők nem mernek beállni a sorba, mert a férfiak zaklatják őket.

Szírek, afgánok és irakiak elméletileg szabadon kelhetnének át a határon, de az ottragadt, túlnyomórészt pakisztániak és irániak botokkal és kövekkel kergetnek el mindenkit, aki megpróbál az átkelő közelébe menni. Üzenik: vagy mindenkit átengednek, vagy senkit! Teljes az örület, az emberek kezdenek megbolondulni.

– Mi történt? – kérdezem kevés franciatudásom segítségével a marokkói fiút.

– Egy férfi megégett – válaszolja, és megy tovább a vonatállomás felé.

Pár napja történt egy hasonló eset. Egy szintén marokkói srác át akart mászni a vonat tetején, de megrázta a magasfeszültség, súlyos égési sérülésekkel vitte el a mentő.

– Mennyire súlyos?

– Meghalt.

– Baleset?

– Öngyilkosság.

Körülbelül 50 méterre tőlünk egy csapat férfi álldogál egy szerelvény mellett. Középen valami füstöl. Nagy levegőt veszek, ahogy közeledünk, próbálok felkészülni a látványra. Ahogy meglátnak, kiabálnak, hogy menjek, fotózzam le.

– Ez az eredménye ennek! – üvölti az egyik fiatal férfi. – Itt döglünk meg mind – folytatja, magából kikelve.

Azért vagyok itt, hogy fotózzak. Azért vagyok itt, hogy lefényképezsem, ami itt történik – ismétlgetem magamban. Próbálok nem elkalandozni, fókuszálni és a kompozícióra, árnyékokra, színekre, helyes expozícióra

koncentrálni. Majd ráérek később elmélkedni, ledöbbedni. Itt és most az a dolgom, hogy fotózzak – jár az agyamban. Eszembe jut, hogy nem lehet a kép túl konkrét, mert akkor sehol sem lehet használni.

A ruha teljesen leégett a szerencsétlenről, csak a cipői vannak rajta. Kicsit hátralépek, próbálok kitakarni az intimebb testrészeket. Lassan megérkeznek a rendőrök, az elsősegélyesek és a többi fotós. Én lépek, nincs már mit fotóznom. A képeket visszanezve, alig csináltam valami használhatót...

*Próbálok nem elkalandozni,
fókuszálni és a kompozícióra,
árnyékokra, színekre, helyes
expozícióra koncentrálni.
Majd ráérek később elmélkedni,
ledöbbedni.*

BALKÁNI HATÁRSÁV
Idomeniben ragadt
menekültek próbálnak
átjutni a görög
rendőrsorfalon, hogy
a macedón határ
közelébe jussanak

JORDÁNIA

Ali, Huda nevű lánya és felesége, Szamah nézi,
ahogy a nagybácsi Dzsászimmal játszik.
Aleppből menekültek Jordániába, de a háború
után vissza akarnak térni Szíriába.
Napjainkban Jordánia a menekültek fő befogadóhelye.
A harcok kitörése óta 1,5 millióan érkeztek ide
– ez több, mint ahányan 2015-ben
az összes konfliktuszónából Európába mentek...
A városnyi méretű zaatari tábort – amely ma
a Közel-Kelet 3. legnagyobb menekülttábor
– 2012-ben nyitották a polgárháború elől biztonságot
kereső szírek számára. Ma 80 ezren élnek itt,
több, mint a felük gyerek

SIVATAGBAN, BÉKÉBEN

Szíriai kislány biciklizik a család farmján. Több mint egy éve költöztek Jordániába. A férfiak feketén dolgoznak a környéken, a nők a háziállatokat gondozzák és a gyerekekkel foglalkoznak (fent)

NAPLEMENTE UTÁN

Szíriai menekült férfi végzi magrib (naplemente utáni) imáját a Jordán-sivatagban (lent)

KÖZEL-KELETI HATÁRVIDÉK

Szíriai gyerekek játszanak a szír-jordán határ közelében. Családjuk (kb. 50 fő) a Jordán-sivatagban épített új otthon magának (fent)

JORDÁN-SIVATAG

Szír család ül az általuk épített házban a Jordán-sivatagban, nem messze a határtól. Engedélyt kaptak, hogy az USA-ba mehessenek, de inkább itt maradtak (lent)

PH
00

Közéleti Fotográfia Magazin

Cikkünk a Phoo Magazin
együttműködve jött létre
www.phoo.hu

BUDAPEST
Wian férjével, Szulejmánnal és három gyerekükkel a budapesti jezsuita rendházba költözhetett be ideiglenesen. Irakból menekültek el, fél évet voltak Németországban, majd onnan kitoloncolva Bicskére kerültek

***Mi hiányzik a legjobban otthonról?
– A szüleim. Hónapok óta nem tudom, mi van velük.
Annyit tudunk, hogy kevés az élelem, és már jó ideje az állatok után maradt tápot eszik.***

A Jordán-sivatag

– Hat hónapos volt a gyerekünk, amikor meghalt Aleppo mellett egy vegyi támadásban – meséli Szamah, majd rövid, de annál nyomasztóbb csend után folytatja: – De tudod, még mindig három gyerekem van. Ali néha olyan,

mint egy gyerek – mondja és rámosolyog a férjére. Ali harmincas éveiben jár, bajszos, vidám arcú. Samah-val és lányukkal, a hatéves Hudával egy éve menekültek el Szíriából. Kisfiuk, Dzsászim már itt, Jordániában született.

– Mi hiányzik a legjobban otthonról? – kérdezem őket.

Először Ali válaszol:

– A szüleim. Hónapok óta nem tudom, mi van velük. Annyit tudunk, hogy kevés az élelem, és már jó ideje az állatok után maradt tápot eszik.

– Nekem a békés hétköznapok, a farmuk – folytatja Szamah. – A család nőtagjaival együtt ápoltuk a rózsákat, reggelente kávéztunk, beszélgettünk. Boldog voltam, és biztonságban éreztem magam.

– Sok mindent elvehetnek tőlünk, szinte mindent – mondja Ali. – A hitet és a reményt viszont nem. Van két gyerekünk, akiket szeretnénk iskolába járatni, hogy többet tudjanak, mint mi. A jobb életnek legalább a lehetőségét szeretnénk megadni nekik. ☺

BICSKE
Tornaterem a menekülttáborban. Ha a tábori barakkok megteltek, kénytelenek voltak itt elszállásolni a menedékstátuszt kérőket (balra)

MEGÉRKEZÉS, BUDAPEST
Szulejmán viszi a család bőröndjeit új otthonukba (fent)